

[สารคดี]

ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๘๑๑
ตุลาคม ๒๕๖๒
www.sarakadee.com

“เล่าใหม่” สงคราม

๓

ISSN 0857-1538
9 770857 153006
120-
4161062

LINE
@sarakadeemag
QR code

ภาพปก : วิจิตรดี แซ่เฮ้ง

ปีที่ ๓๕
ฉบับที่ ๔๑๖
ตุลาคม ๒๕๖๒

[สารบัญ]

๒ โคลง ฉันทน์ กวพย์ กลอน
ดวงตาจับงาน

๔ วาดเมือง
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
และพระราชวังบวรสถานมงคล

๘ เรื่องเด่นประจำฉบับ

๑๒ จากบรรณาธิการ
อี-ไทม์

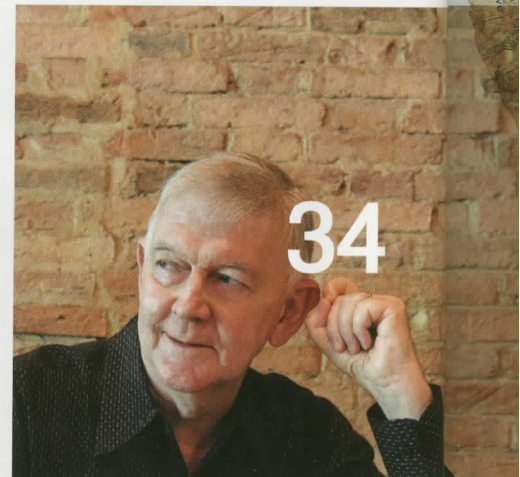
๑๔ มิตรจากเบล

๑๖ สารคดีสนทนา
“วรรณคดี-ใหญ่
ย่อหน้า และการแบ่งตอน”

๑๘ ธรรมชาติ กำมาโซร์
รูปลักษณะแร่

๒๐ natural wonders
ภาพถ่าย blue jet
ฝีมือคนไทย

๒๖ holistic
น้ำตาลคือสารเสพติด

118

30

๓๐
change from below
 ความลับของ
 กำเนิดเกมเศรษฐี

๓๑
วิทย์คิดไม่ถึง
 อัจฉริยะกับคนบ้า

๓๔
ASEAN Senior
 ทิม ดูลิ่ง (Tim Doling)
 กับ “มรดกที่หายไป”
 ในเวียดนาม

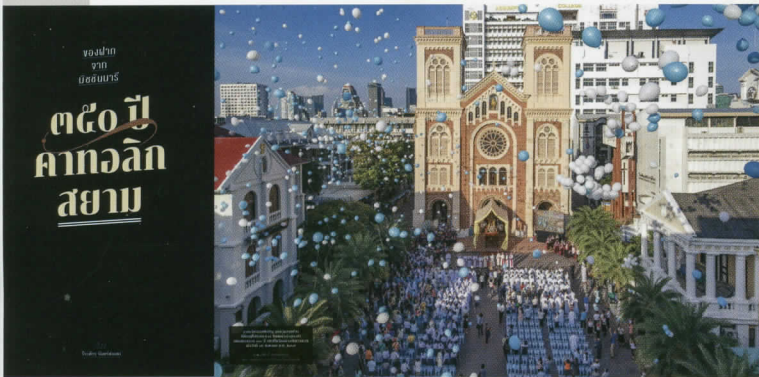
๑๑๘
special article
 มหัศจรรย์การอ่าน
 เพื่อเด็กปฐมวัย

๑๓๐
ข่าวธุรกิจ-ผลิตภัณฑ์

๑๓๘
hidden (in) museum
 หอสมุดมุสลิม
 (คอนมิมูนีสตมาลาเยา)
 ในหมู่บ้านชาวจีน

๑๔๐
ท้ายครึ่ง
 อัมพวาและตลาดร่มหุบ

ของฝากจากมิชชันนารีฯ และภาพฉลอง ๑๐๐ ปี อาสนวิหารอัสสัมชัญ

คริสต์...

ที่บอกว่าคำว่าคริสต์เป็นภาษาฮีบรูนั้นผิดครับ ความหมายนั้นถูกต้อง... แต่แท้จริงคำนี้เป็นคำภาษากรีกครับ ไบเบิลฉบับที่รื้อใหม่ ต้นฉบับดั้งเดิมคือภาษากรีก คำฮีบรูในความหมายนี้คือ คำว่าเมสสิยาห์ครับ ที่คริสต์ยุคแรกๆ มักพยายามเรียกเป็น จริตไทยว่ามาซีฮานั่นเองครับ

ปราโมทย์ ในจิต

ตอบ : ขอบขอบคุณอาจารย์ปราโมทย์ ในจิต ให้ความกรุณา เขียนมาช่วยเพิ่มเติมข้อมูล

“ปกานุกรมคาทอลิก (ฉบับย่อ)” หน้า ๑๒๗ คำว่าคริสต์ แก่ใจใหม่ดังนี้

คำว่าคริสต์เป็นภาษากรีกโบราณแปลมาจากภาษาฮีบรู เมสสิยาห์หรือเมสซีหมายถึงบุคคลที่ได้รับเจิม หรือได้รับพระพร ได้รับเลือกจากพระเจ้า

< ภาพนี้เคยโพสต์ในเพจ Bangkok Pulse แพนูเฟลขวาก่านอาจ เคยผ่านตามาบ้าง ตอนถ่ายภาพนี้แอดฯ ถ่ายกล้องใหญ่อยู่คนเดียวว ตื่นเต้นสุด ๆ แถบหยุดหายใจ กลัวถ่ายไม่ทันวันที่ประวัติศาสตร์ กะว่าใครมาขอใช้ภาพจะเล่นตัว เพราะแอดฯ มีภาพนี้คนเดียว... >

แต่เอาเข้าจริงเมื่อนิตยสาร *สารคดี* ติดต่องานภาพเพื่อนำไป ตีพิมพ์ในนิตยสาร *สารคดี* ฉบับ “ของฝากจากมิชชันนารี ๕๕๐ ปี คาทอลิกสยาม” ซึ่งมีใช้เรื่องราวของคาทอลิกในสยาม ๕๕๐ ปีเท่านั้น แต่รวมถึงเรื่องราว “ของฝากจากมิชชันนารี” มากมายที่ตกทอดถึง สิวคมไทยปัจจุบัน เช่น เราได้เรียนรู้เรื่องราวตัวเองในอดีตจากแผนที่ โบราณ บันทึกเหตุการณ์โดยมิชชันนารี ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี การแพทย์ การศึกษา ศิลปวิทยาการ เป็นต้น

ความรู้สึกแรกคือดีใจที่ *สารคดี* ยังอยู่ (555) แอดฯ รีบส่ง ไฟล์ภาพให้ *สารคดี* ด้วยความรู้สึกเป็นเกียรติ ขอบคุณ *สารคดี* ที่ค้นคว้าและเผยแพร่เรื่องราวของคาทอลิก ศาสนาที่แอดฯ นับถือ ผ่านทางนิตยสารที่ดีที่สุดเล่มหนึ่ง ทั้งเนื้อหาและรูปภาพ ที่ยังหลงเหลือ ในประเทศนี้ ใน พ.ศ. นี้ครับ

Pisut Jarintippitack

ตอบ : ขอบขอบคุณ Pisut Jarintippitack มาก ๆ ที่ร่วมชมทบท ภาพดี ๆ ที่หาได้ยากภาพหนึ่ง ลงตีพิมพ์ใน *สารคดี* ฉบับ ๔๑๕ ว่ากันว่ายุคนี้ใคร ๆ ก็ถ่ายรูปได้ แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะได้ภาพดี ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจังหวะ เวลา และโอกาสด้วย ดังที่คุณ Pisut เผลามา และภาพที่วานี้ได้รับการนำมาใช้เป็นภาพเปิดสตูปี “ของฝากจากมิชชันนารี ๕๕๐ ปี คาทอลิกสยาม” ส่วนภาพเก่าและข้อมูลเรื่องราวอื่น ๆ ในเล่ม ก็เป็นมรดกจาก บรรพชนคนรุ่นเก่าไม่จำกัดเชื้อชาติ ที่ *สารคดี* นำมาบันทึกไว้ เพื่อส่งต่อกับคนรุ่นหลังต่อไปครับ

สื่อเพื่อสิ่งแวดล้อม

ถึงบรรณาธิการ

ด้วยอิทธิพลจากการติดตามอ่าน *สารคดี* ตั้งแต่ฉบับแรก ๆ จนได้มาทำหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ *ลานนาโพสต์* ที่จังหวัดลำปาง เมื่อ ๗ ปีก่อน จึงปรับแนวนำเสนอ โดยวางตำแหน่งสื่อในกลุ่ม *ลานนาโพสต์* ที่ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ สื่อออนไลน์ ในรูปแบบต่าง ๆ วิทยุชุมชน เป็นสื่อเพื่อสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และรณรงค์รักษาระบบนิเวศ ในสังคมที่มีความอ่อนไหวในปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเป็น สถานที่ตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินที่อำเภอแม่เงา

เรื่องดี ๆ ในฉบับ ๔๑๔

สวัสดิ์ค่ะ

จาก สารคดี ฉบับที่ ๔๑๔ ขอชื่นชมคุณนันทวัน วาตะ แห่งคอลัมน์ “วาดเมือง” ที่นำเรื่องราวของบางแสนมานำเสนอได้ดีมาก ๆ ทำให้ทราบว่าคุณนันทวันเป็นศิษย์เก่าที่นั่น และทำให้คิดถึงคิดถึงบางแสนมากขึ้น ในฐานะเคยสอนที่นั่น ๒๐ กว่าปีค่ะ

ชอบที่สุดและทึ่งในความสามารถของคุณวิรัชชา ฤนออก อยากให้มีเรื่องราวของบุคคลที่เก่งเหมือนคนปรกติ (อีกมาก) อย่างนี้บ่อย ๆ ค่ะ

Komwajee Haesuan

แต่ผลตอบรับไม่ดีนัก คนอ่านลดลงอย่างต่อเนื่องในสื่อหนังสือพิมพ์ เพิ่มขึ้นบ้างในสื่อออนไลน์ ถึงกระนั้นการปรับเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่มุ่งเน้นปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ได้ผลลัพท์ที่น่ายินดีอยู่บ้าง คือการได้รับรางวัลสิ่งแวดล้อมของชมรมนักข่าวสิ่งแวดล้อมสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย หลายปีต่อเนื่อง

บทสรุปก็คือ เรายังไม่อาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่ยังนิยมข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ข่าวที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ ในพื้นที่ข่าวหนังสือพิมพ์ต่างจังหวัด

เขียนมาเพื่อจะบอกว่า สารคดี มีอิทธิพลต่อหนังสือพิมพ์ฉบับนี้พอสมควร เขียนมาก่อนที่หนังสือพิมพ์ฉบับนี้จะยุติการพิมพ์ในอีกไม่นานจากนี้

จักรกฤษ เพิ่มพูล (สมาชิกหมายเลข ๐๗๗๗๕๗)

ตอบ : คนทำหนังสือจะดีใจเสมอเมื่อมีเสียงตอบรับจากผู้อ่านว่าชื่นชอบในสิ่งที่นำเสนอ ไม่ว่าจะเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ เรื่องที่กองบรรณาธิการทำเอง หรือผลงานของคอลัมนิสต์ก็ตาม

คุณนันทวัน วาตะ แห่ง “วาดเมือง” บรรจวงวาดและเขียนในสารคดี ต่อเนื่องมาหลายปี ซึ่งได้รับเสียงชื่นชมจากผู้อ่านกลับมาเป็นประจำ โดยในฉบับ ๔๑๔ เป็นเรื่อง “ชายหาดบางแสน” ใกล้เคียงมหาวิทยาลัยที่เธอเคยเรียน จึงพลอยเป็นที่ถูกใจศิษย์เก่าชาว ม.บูรพา ทั้งหลายไปด้วย

ส่วนเรื่อง “No Hard Feelings” เป็นคอลัมน์สัมภาษณ์ โดย สุชาดา ลิมปิ นักเขียนสาวประจำกองบรรณาธิการ

เธอเล่าเบื้องหลังว่า พยายามเสาะหา “คนธรรมดาที่แสนพิเศษ” มานำเสนอ ซึ่งก่อนนี้ก็เคยสัมภาษณ์คุณแพรว-แพทย จิรศพบพิพัฒน์ นักเขียนนามปากกา “โกลาบ จิน” ผู้เขียนนิยายเรื่อง *ใต้ฝุ่น* ที่ป่วยด้วยโรค SMA กล้ามเนื้อฝ่อจากไขสันหลัง เป็นเหตุให้ร่างกายอ่อนแรงทุกส่วนจนไม่สามารถบังคับได้มาตั้งแต่เด็ก เธอใช้เพียง “ข้อนิ้วชี้ขวา” เขียนหนังสือมาแล้ว ๑๘ เล่ม และเมื่อสัมภาษณ์คุณฟ้า-วิรัชธรรมา ฤนออก ก็พบว่าไม่ได้เห็นเพียงฉากชีวิตของผู้พิการคนหนึ่ง แต่มองเห็นไปถึงพลังชีวิตของมนุษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากแม่ของเธอ ทำให้ผู้หญิงคนหนึ่งที่มีข้อจำกัดร่างกายเพียงครั้งเดียว ใช้ชีวิตได้อย่างคุ้มค่า จวบจนวันที่ตนเองได้เป็นแม่คนเต็มตัว

หลายเรื่องในชีวิตไม่ได้ให้แค่พลังชีวิตกับตัวเอง ยังสะท้อนจากหลังสังคมที่เราต่างใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน แต่มองข้ามความรู้สึกเพื่อนมนุษย์ไป อาจเพราะลึก ๆ เรายังเห็นคนพิการในภาพคนพิการ แต่สำหรับคุณฟ้าไม่ใช่ภาพจำของแบบอย่างผู้พิการ แต่เป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่มีบุคลิกมากพอจะแบ่งปันชีวิตและความคิดระหว่างการเติบโตที่นำเสนอใจไกลกว่าประเด็นไร้รา

เป็นเรื่องน่ายินดีมากที่บทสัมภาษณ์ทั้งสองเรื่องได้รับคำชื่นชมจากผู้อ่านล้นหลาม ทำให้เราชัดเจนในเสียงสะท้อนว่ายังมีกลุ่มผู้อ่านที่โยนหาเรื่องราวชีวิตทำนองนี้ใน สารคดี ขอให้คุณเสียงสะท้อนจากผู้อ่าน ที่จะเป็นหนึ่งในกำลังใจสำคัญให้เราเดินหน้าคิดสรรเรื่องราวของ “คนธรรมดาที่แสนพิเศษ” มานำเสนอต่อไป

ตอบ : อ่านแล้วยินดีและเสียดใจไปพร้อม ๆ กัน ยินดีในความทุ่มเท มุ่งมั่นอย่างคนรักบ้านเกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นภัยพิบัติที่กำลังก่อตัวขึ้นทั่วทุกหย่อมหญ้าในยุคสมัยแห่งการพัฒนาความเจริญ เป็นสถานการณ์ที่ต้องการผู้มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมมาช่วยปกป้องตามกำลังและบทบาทที่ทำได้

ในด้านการสื่อสารนั้นเป็นที่รู้กันอยู่แล้วสื่อสิ่งพิมพ์กำลังระส่ำระสาย แต่ไม่ว่าอย่างไร “คอนเทนต์ยังเป็นใหญ่” หากวันหนึ่งหนังสือพิมพ์ของคุณจักรกฤษจำต้องปิดตัวไปตามปัจจัยเงื่อนไข ก็ยังมั่นใจว่างานเขียนเพื่อสิ่งแวดล้อมในบ้านเกิดจะยังไปได้ต่อไปในแพลตฟอร์มอื่น ๆ

“วรรณคดีเล็ก-ใหญ่ ย่อหน้า และการแบ่งตอน”

๑

ในประโยคภาษาไทยไม่มี , และ . เราแทนด้วยการใช้วรรคเล็กและวรรคใหญ่ หากพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์หรือพิมพ์ติด วรรคเล็กคือหนึ่งเคาะ วรรคใหญ่ก็เคาะสองครั้ง

ไม่ใช่แค่นักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยเท่านั้น นักอ่านนักเขียนฝึกหัดด้วยผู้ใหญ่เท่าที่มีโอกาสได้คุยด้วยในเรื่องนี้ จำนวนหนึ่งก็บอกว่า ไม่เคยรู้ว่าการเขียนมีวรรคเล็ก วรรคใหญ่ รู้แค่ว่าต้องเว้นวรรคเท่านั้น

๒

ในระดับพื้นฐาน การเขียนเว้นวรรคที่ถูกต้องจะทำให้สื่อสารได้ตรงความหมายที่จะสื่อดียิ่งขึ้น

ผู้ใหญ่คนหนึ่งเขียนถึงเด็กสาวชั้นหลานที่เพิ่งพบกันอีกครั้ง หลังจากห่างกันไปนานว่า

“ไม่ได้เจอกันตั้งนานนม โตขึ้นเยอะ”

หากเว้นวรรคผิดเป็นว่า

“ไม่ได้เจอกันตั้งนาน นมโตขึ้นเยอะ”

ก็อาจถูกตีว่าเป็นคนเฒ่าหัวงูได้ หรืออย่างประโยคคำพิพากษาว่า ยกโทษให้ไม่ได้ประหารชีวิต

เว้นวรรคใหม่ว่า

๑. “ยกโทษให้ไม่ได้ ประหารชีวิต”

๒. “ยกโทษให้ ไม่ได้ประหารชีวิต”

อยู่ที่คนเขียนต้องการจะสื่อสารใน ความหมายใด ในกรณีนี้นับได้ว่าหากเว้นวรรคผิดชีวิตเปลี่ยนแปลงทีเดียว

๓

การเว้นวรรค ตระหนักรู้และฝึกได้ ไม่ยาก

แต่ในขั้นที่ประณีตขึ้นคือการฝึกเชื่อม ความและจบประโยคด้วยวรรคเล็ก วรรคใหญ่ ซึ่งหากข้ามไปหรือไม่ให้ความใส่ใจ ต่อรายละเอียดปลีกย่อยเหล่านี้ก็ไม่ถึงกับเสียหาย แต่งานเขียนจะงามและอ่านง่าย ได้รสนิยมขึ้นหากผู้เขียนเสริมความประณีตในเรื่องนี้

ยากที่จะชี้ว่าตรงไหนควรเป็นวรรคเล็ก วรรคใหญ่ อาจบอกเพียงกว้าง ๆ ได้ว่า วรรคเล็กเมื่อเว้นคำหรือจบประโยค วรรคใหญ่เมื่อขึ้นใจความใหม่ แต่ดังที่กล่าวแล้วว่าเรื่องนี้ไม่ถึงกับเป็นที่เด็ดขาดตายตัว ขึ้นกับวิจารณญาณของผู้เขียน เพียงแต่ให้คำนึงถึงจังหวะการอ่าน ได้พักหายใจ ได้ใจความ รู้สึกปลอดโปร่งสบายในการอ่าน

หากทำได้ลงตัว วรรคเล็กและวรรคใหญ่จะช่วยขับเน้นความหมายของสารแจ่มชัดขึ้น ช่วยเน้นความหนักเบาของถ้อยคำ

การตัดคำและเชื่อมประโยคยังทำให้เกิดลีลาภาษาและรูปประโยคใหม่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้จากการรู้จักใช้วรรคตอน

๔

ย่อหน้า อาจไม่ใช่เรื่องสำคัญนัก สำหรับงานเขียนทั่วไป ในหนังสือต่าง ๆ เราจึงมักเห็นย่อหน้าใหญ่ ๆ แต่ละหน้า มักจะมีไม่กี่ย่อหน้า

แต่ในงานวรรณศิลป์ร้อยแก้วมักขึ้นย่อหน้าใหม่บ่อย ๆ ลองหยิบหนังสือวรรณกรรมขึ้นมาสักเล่ม ไม่ว่าจะเรื่องสั้น นิยาย ความเรียง จะเห็นการย่อหน้าที่ ๆ เหมือนเส้นกราฟแนวตั้ง แต่ละหน้ามีมาก ย่อหน้า

ทั้งนี้เพราะย่อหน้าก็มีผลต่อรสในการ

อ่านและใจความของเรื่องด้วย

นักเขียนใหม่มักเผลอว่าขึ้นย่อหน้าใหม่ไม่ถูก ไม่รู้ว่าเมื่อไรควรจะเริ่มย่อหน้าใหม่ อาจลองฝึกจากหลักเบื้องต้นดังนี้

๑. ย่อหน้าเมื่อขึ้นประเด็นใหม่

บางทีย่อหน้ายาว ๆ เกิดจากการเขียนใจความต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ก็ลองปรับใหม่ ว่าเมื่อกล่าวถึงเรื่องใหม่ก็ขึ้นย่อหน้าใหม่ทันที

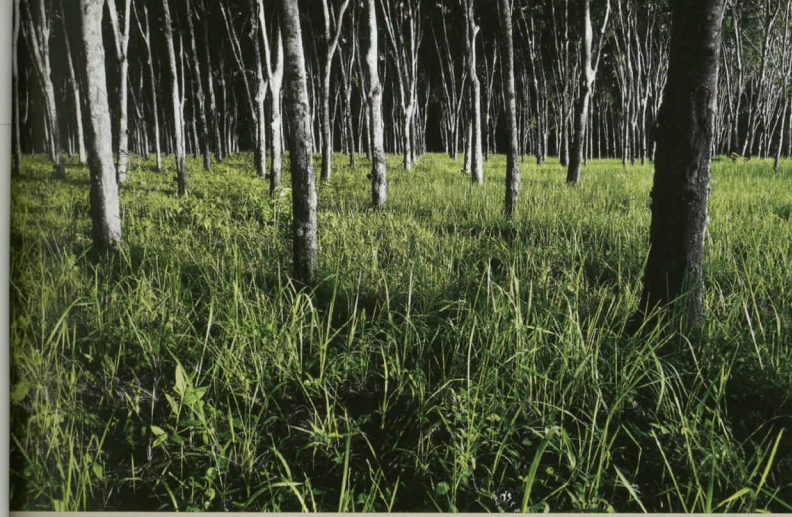
อีกอย่างคือลองตัดคำเชื่อม จำพวกที่ ซึ่ง อัน และ ก็ แล้ว กับ จากนั้น ฯลฯ แล้วขึ้นย่อหน้าใหม่ตรงนั้น ลองทำแล้ว จะเห็นรูปธรรม

นอกจากได้ย่อหน้าที่กระชับกะทัดรัดขึ้นแล้ว ย่อหน้าที่แยกย่อยจะช่วยทำให้ประเด็นชัดขึ้นด้วย จากที่เคยซุกซ้อนแออัดรวมกันอยู่ในย่อหน้าเดียว การจัดย่อหน้าใหม่จะแยกประเด็นเรียงไล่กันไป เป็นลำดับ อ่านเข้าใจง่าย ชวนติดตาม

๒. ย่อหน้าแสดงบทสนทนา

เป็นวิธีการง่าย ๆ คือแทนที่จะเขียนประโยคสนทนายาวๆ ใครต่อใคร ต่อเนื่องอยู่ในย่อหน้าเดียวกันไปแบบยาว ๆ ก็เพียงแต่ให้ขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่ออีกคนพูด ในย่อหน้าหนึ่งให้เป็นเสียงของคนเดียว รวมทั้งเมื่อผู้เขียนบรรยายความหรือมีอย่างอื่นแทรกเข้ามาก็ต้องขึ้นย่อหน้าใหม่ด้วย

โดยวิธีการนั้นนอกจากช่วยให้อ่านง่ายสบายตา เข้าใจความง่ายขึ้น ย่อหน้ายังมีส่วนเสริมส่งการดำเนินไปของเรื่อง คนอ่านจะเห็นการโต้ตอบกันของตัวละคร (แหล่งข้อมูล ผู้เขียน) ทำที่ อารมณ์ บรรยายากาศที่แปรเปลี่ยน สิ่งที่ไม่สลับแทรกเข้ามา ซึ่งจะเห็นและรู้สึกชัดเจนนขึ้นตามจังหวะไล่ลั่นของย่อหน้า

๓. ย่อหน้าเพื่อเน้นความ

คำ หรือประโยคใด ๆ หากอยู่ไม่ถูกที่ อาจหลงตาเลื่อนหาย ข้อความสำคัญที่ต้องการเน้นจึงต้องวางไว้ให้เด่นด้วยการย่อหน้า

ในงานวรรณศิลป์จึงมักเห็นและเป็นไปได้ที่บางย่อหน้ามีเพียงคำเดียวหรือประโยคเดียวในหนึ่งย่อหน้านั้น

ดูตัวอย่างบางตอนของสารคดีเรื่อง “ชีวิตชายขอบของหมอบจปใหม่” โดยแพทย์หญิงศรัณยา ศรีวิลาสาน์ ที่ผู้เขียนจัดวรรคและย่อหน้าแบบงานวรรณศิลป์

สกลนครไกลจากบ้านมากที่สุด / ส่วนตากและอุดรดิถีค่อนข้างลับแลมาก สำหรับฉัน / จะเลือกที่ไหนก็คงไม่ต่างกัน / ดังนั้นฉันจึงขอเลือกตาก / เพราะจำได้ว่ามีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี // ฉันเพิ่งทราบหลังจากจับสลากเสร็จแล้วว่า / จังหวัดตากและกาญจนบุรีนั้นมีอาณาเขตติดต่อกัน / แต่การเดินทางไปมาหาสู่กันไม่ได้เพราะมีทุ่งใหญ่นเรศวรคั่นอยู่

แต่สิ่งสำคัญที่ทำให้ฉันเลือกจังหวัดนี้ก็เพราะถูกชะตากับชื่อจังหวัด

ตาก

ดูเป็นคำไทยแท้ / พยางค์เดียว / สกดด้วยแม่ก

ดูน่าจะมีอะไรมากกว่าแค่หนึ่งพยางค์ไปก็ไป!

การจับสลากรอบสองเริ่มขึ้นในวินาทีถัดไป // ไม่มีเวลาคิดทบทวนหรือเสียใจกับความผิดพลาด / ฉันและเพื่อนร่วมสถาบันที่อึกหักจากรอบแรกอีก ๓ คน /

ประกอบด้วย / สาวหมวยเสียงดังนามว่า / “มะนาว” // สาวพัทลุงผิวหยวก / “ฟงฟง” // และเพื่อนตั้งแต่มัธยมปลายอย่าง “ชายไผ่” // วังมารอหน้าซุ้มโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก // แม้อรอบแรกจะไม่มีคนเลือกโรงพยาบาลนี้เลย / แต่รอบสองมีคนวิ่งมาเกินโควตาที่กำหนด // ใจฉันเต้นไม่เป็นจังหวะ / หากต้องหลุดไปจากรอบนี้ / ฉันก็แทบไม่เหลือพื้นที่จับสลากอีกแล้ว

“กว่ารอบนี้มันวัดที่ความหนักแน่นของจิตใจ / มึงเชื่อกู”

ไม่กระซิบบอกทุกคนเป็นเชิงว่าอย่าเพิ่งรีบถอนตัว // ไซ...ใจเราต้องหนักแน่นดังหินผา / เราจะปักธงที่นี่ไม่วันไหนอีกแล้ว / ใครใจผ่องก็ต้องออกไป

(แสดงเครื่องหมาย / และ // เพื่อให้เห็นการใช้วรรคเล็ก วรรคใหญ่ ได้ชัดเจนโดยผู้เขียนบทความ)

การสร้างเสริมวรรณศิลป์ด้วยวรรคและย่อหน้าไม่ถึงกับจะนับเป็นกฎเกณฑ์และยากที่จะชี้แนะความถูกต้องแบบตายตัว แต่หากอ่านงานเขียนดี ๆ อย่างจับสังเกต และลองฝึกทำซ้ำ ๆ จะค่อยคล่องจนรู้จักระว่าจะจัดวรรคตอนอย่างไร และควรขึ้นย่อหน้าใหม่ตอนไหน

๕

นอกจากการย่อหน้าที่จะช่วยสร้างจังหวะในการอ่านและจัดวางการดำเนินไปของเรื่อง ในกรณีของสารคดีที่มีขนาดยาว การแบ่งตอนก็เป็นอีกเทคนิคที่จะช่วยให้คนอ่านจับใจความได้ง่ายและรู้สึก

ผ่อนคลายในการอ่าน เหมือนมีที่พักระหว่างเดินขึ้นบันได

การแบ่งตอนยังช่วยคนเขียนให้ทำงานง่ายขึ้นด้วย ให้คิดโครงเรื่องอย่างชัดเจนเมื่อจะเขียน จากหัวเรื่องใหญ่แยกย่อยเป็นประเด็นหลัก-รอง เมื่อลงมือเขียนก็เล่าไปที่ละประเด็น จบประเด็นนั้นแล้วก็ขึ้นตอนใหม่ ประเด็นละตอน

วิธีแสดงให้ผู้อ่านเห็นการแบ่งตอนก็เป็นเรื่องง่ายมาก ๆ

◆ เบื้องต้นที่สุดก็เพียงเว้นบรรทัด คนอ่านจะเห็นการขึ้นตอนใหม่จากการเว้นช่องว่าง บางทีในวงกรคนทำหนังสือเรียกว่าเว้นเอ็ม (M)

◆ มากกว่านั้นก็ใส่หมายเลขหัวข้อกำกับไว้เมื่อขึ้นตอนใหม่ ๑ ๒ ๓...ไล่เรียงไปตามจำนวนตอนในเรื่องนั้น

◆ อีกวิธีคือใส่ชื่อตอนกำกับไว้ด้วยเหมือนชื่อเรื่อง แต่ชื่อตอนเป็นการบอกเนื้อหาโดยรวมแบบคร่าว ๆ ที่ผู้อ่านจะได้รู้จากเนื้อหาของตอนนั้น

◆ วิธีแสดงการแบ่งตอนยังทำได้ด้วยการใช้สัญลักษณ์ หากสารคดีเรื่องนั้นมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์อะไรที่เหมาะสมจะนำมาวางแทนการใช้ตัวเลขเป็นหัวข้อตอนอย่างใดใครก็มักทำกันอยู่ทั่วไป ก็อาจทำให้น่าตาสารคดีของเราดูน่าสนใจขึ้นกว่าธรรมดา

ทั้งหมดที่พูดถึงในบทนี้เป็นกลเม็ดเคล็ดวิธีที่เกี่ยวกับการจัดวางรูปร่างหน้าตาของงานเขียน ซึ่งกล้าท้าทายได้ว่า โดยที่ยังไม่ต้องแก้ไขปรับเปลี่ยนถ้อยคำใด งานเขียนจะอ่านง่ายและน่าสนใจขึ้นทันทีด้วยวรรคตอน ย่อหน้า และการแบ่งตอนที่ดีและถูกต้อง หากผนวกกับความเข้าใจในเรื่องการขัดเกลาปรับปรุงต้นฉบับด้วยแล้ว ก็จะทำให้งานเขียนใหม่แต่ละชิ้นดีขึ้นเรื่อยๆ อย่างไม่ต้องสงสัย ก่อนส่งถึงมือบรรณาธิการและออกสู่สายตาผู้อ่านในท้ายที่สุด ๓

[ธรรมชาติ กำมาโซว์]

เรื่อง สุชาติดา ลิมปี ภาพ บันลิตธี บุญยะรัตเวช

Drusy habit of Fluorite

รูปลักษณ์ของแร่
แบบ “เมล็ดน้ำตาลเคลือบ”
ของแร่ “ฟลูออไรต์”

รูปลักษณ์แร่

เพราะแร่แต่ละชนิดมีสมบัติแตกต่าง

วิธีที่ช่วยให้รู้ว่าแต่ละก้อนคือชนิดใดต้องตรวจหา “ลักษณะเฉพาะ”

ข้อมูลเบื้องต้นคือ “สี ความวาว รูปผลึก และรูปลักษณ์”

จากนั้นนำมาทดสอบ “ความแข็ง ความถ่วงจำเพาะ และสีผงละเอียด”

ถ้าทำทั้งหมดแล้วยังไม่แน่ชัด สิ่งสุดท้ายที่ต้องทำคือทุบก้อนแร่!

เพื่อดู “แนวแตกเรียบ” หรือรอยแตกที่เกิดขึ้น ☐

Lamellar habit of Gypsum

รูปลักษณ์ของแร่
แบบ “แผ่นหนา”
ของแร่ “ยิปซัม”

Rosette habit of Gypsum

รูปลักษณะของแร่
แบบ “ดอกกุหลาบ”
ของแร่ “ยิปซัม”

Reniform habit of Hematite

รูปลักษณะของแร่
แบบ “ไต”
ของแร่ “ฮีมาไทต์”

เอื้อเพื่อข้อมูล พิพิธภัณฑ์สิรินธร จังหวัดกาฬสินธุ์

เหนือเมฆฝน
ฟ้าคะนองขนาดใหญ่
สูงขึ้นไป อาจเกิด
ปรากฏการณ์พิสดาร
จำนวนหนึ่งซึ่งมีชื่อ
เรียกแบบเหมารวม
ว่า เหตุการณ์แสง
สว่างชั่วระยะเวลาสั้น
(Transient
Luminous Event)
เรียกย่อว่า TLE

ก่อนหน้านี้อีกมี TLE รูปแบบหนึ่งเรียกว่า
สไปรต์ (sprite) หรือสไปรต์แดง (red
sprite) ถูกถ่ายภาพได้โดย ร้อยตรี ภคิน
ทะพงค์ นักบินของบริษัทการบินไทย
จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน
๒๕๖๒ และชื่ออยู่ในโลกโซเชียลมีเดีย
อย่างมาก ผมยังได้นำไปอธิบายผ่าน
โทรทัศน์ช่อง Thai PBS และนำเสนอ
ผ่านหนังสือพิมพ์ รวมทั้งนิตยสาร สารคดี
ฉบับที่ ๔๑๒ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒
หน้า ๓๐-๓๑ อีกด้วย

กล่าวโดยย่อ สไปรต์เป็นแสงสีแดง
สว่างวาบขึ้นในช่วงเวลาสั้นมาก ๆ เกิดที่
ระดับความสูงราว ๕๐-๗๐ กิโลเมตร
โดยอาจมีเส้นสีแดงจาง ๆ พุ่งสูงขึ้นไปถึง
ระดับ ๙๐ กิโลเมตร หรือมีเส้นสีฟ้า ๆ
ห้อยระยาย้อยลงมาถึงระดับ ๒๔-๓๒
กิโลเมตรจากพื้น

พอถึงต้นเดือนกันยายน ๒๕๖๒ ผม
ก็ได้ตื่นตื่นอีกครั้ง เพราะคราวนี้มีคนไทย
ถ่ายภาพปรากฏการณ์ TLE อีกรูปแบบ
หนึ่งได้ เรียกว่าบลูเจ็ต (blue jet) เจ้า
ของภาพเป็นนักบินของการบินไทยอีก
เช่นกัน คือ กัปตันสุภจักร วรงค์สุริติ
(ดูภาพที่ ๑)

ภาพถ่าย blue jet ฝีมือคนไทย

ในเฟซบุ๊กของกัปตันสุภจักรเรียกชื่อ
ปรากฏการณ์นี้ได้อย่างถูกต้องว่าบลูเจ็ต
และได้ตั้งชื่อเล่นว่า “Thor Lightning !”
และเขียนเล่าไว้ว่า “ระหว่างที่เรากำลัง
หลบพายุกลางอ่าวเบงกอล ผมแวบเห็น
ฟ้าผ่าขึ้นจากตัว cell cumulonimbus
สูงขึ้นไปบนฟ้า ผมบอกให้น้องริบหลบมัน
ทันทีถึงแม้ว่ามันจะต่ำกว่าเราก็ตาม วันนี้
ขอนำภาพเจ้า blue jets หรือเทพเจ้า
Thor effect ที่กำลังต่อสู้กับใครอยู่ก็
ไม่ทราบ มาฝากกันนะครับ”

บลูเจ็ตมีสองส่วน ส่วนแรกเป็นแสง
สว่างคล้ายสายฟ้าพุ่งขึ้นจากยอดเมฆฝน
ฟ้าคะนองขนาดใหญ่ อีกส่วนต่อจาก
ปลายของส่วนแรกเป็นแสงสีฟ้ารูปกรวย
พุ่งสูงขึ้น ความเร็วราว ๑๐๐ กิโลเมตรต่อ
วินาที พุ่งขึ้นสูงสุดราว ๔๐-๕๐ กิโลเมตร
จากพื้น ระดับความสูงนี้เป็นชั้นล่างสุด
ของบรรยากาศชั้นไอโอโนสเฟียร์ ส่วนสี
ฟ้าที่เห็นสันนิษฐานว่าเกิดจากแสงที่ปลด
ปล่อยออกจากโมเลกุลและไอออนของ
แก๊สไนโตรเจน

กัปตันสุภจักรได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
กับผมว่า

“แสงสีฟ้าของบลูเจ็ตพุ่งขึ้นมาเพียง
แค่เสี้ยววินาทีเหมือนกับฟ้าผ่า มันจะ
เกิดตามมาหลังจากตัวเซลล์อีกทีที่ครับ
(หมายถึงเมฆฝนฟ้าคะนองเกิดฟ้าแลบ
ฟ้าผ่า ซึ่งอาจเห็นเมฆมีแสงสว่างกะพริบ
หรืออาจเห็นสายฟ้าออกมาจากตัวเมฆ -
ผู้เขียน) แสงของบลูเจ็ตพุ่งออกมาไม่น่า
จะถึง ๑ วินาที แต่พุ่งขึ้นสูงและมีความ

แรงจนสามารถเห็นได้ไกลมาก ระยะที่ผม
เห็นตอนแรกคือประมาณ ๖๐ ไมล์ทะเล
(ราว ๑๑๒ กิโลเมตร)”

กัปตันเล่าต่อว่า “ผมลุกขึ้นไปหยิบ
กล้องที่อยู่ในกระเป๋าออกมาถ่ายรูป ก่อน
ที่เครื่องจะบินผ่านมันไป หลังจากที่เซลล์
ได้ระเบิด (เกิดแสงสว่างเนื่องจากมีการ
ปลดปล่อยประจุ - ผู้เขียน) หลายครั้งก็
ไม่เกิดบลูเจ็ต จนกระทั่งครั้งสุดท้ายที่ผม
กดบันทึกภาพ บลูเจ็ตพุ่งขึ้นมาให้เห็น
ซึ่งเป็นภาพเดียวที่ผมสามารถถ่ายไว้ได้
ครับ”

วงการวิทยาศาสตร์ถ่ายภาพบลูเจ็ต
ได้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม
ค.ศ. ๑๙๙๔ โดยบริเวณที่เกิดคือเหนือ
เมฆฝนฟ้าคะนองที่ทรงพลังอย่างยิ่งแถว ๆ
รัฐอาร์คันซอ สหรัฐอเมริกา ในเหตุการณ์
ครั้งนั้นพบว่าเกิดสไปรต์แดงเพียงไม่กี่ครั้ง
แต่กลับเกิดบลูเจ็ตจำนวนมาก นั่นคือใน
ช่วงเวลาเพียง ๒๒ นาที ตรวจพบบลูเจ็ต
ถึง ๕๖ ครั้ง พบว่าบลูเจ็ตพุ่งสูงถึง ๓๗
กิโลเมตร และมีความเร็วสูงสุดคือ ๑๑๒
กิโลเมตรต่อวินาที

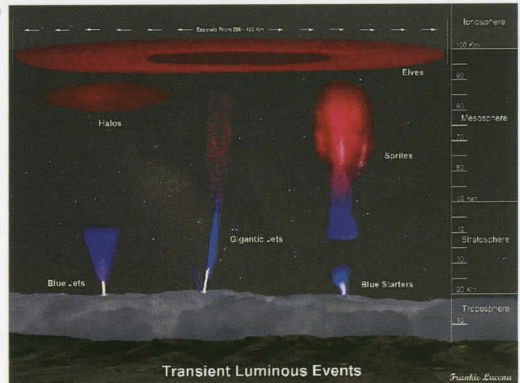
นอกจากนี้ในเหตุการณ์ดังกล่าวยัง
พบบลูสตาร์เตอร์ (blue starter) ซึ่ง
เป็นปรากฏการณ์ที่คล้ายบลูเจ็ตแต่
สั้นกว่า คือพุ่งสูงเพียงแค่ ๒๖ กิโลเมตร
และมีความเร็วเฉลี่ยราว ๑๒๐ กิโลเมตร
ต่อวินาที

ในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกชื่อ
“Investigating Characteristics of
Lightning-induced Transient Lumi-

ภาพที่ ๑ :
 บลูเจ็ต
 วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๒ เวลา ๑๙.๐๐ น.
 UTC (ประมาณตี ๒ ในประเทศไทย)
 ที่ความสูง ๓๔,๐๐๐ ฟุตเหนืออ่าวเบงกอล
 ภาพ : สุภวัตร วงศ์สุริตี

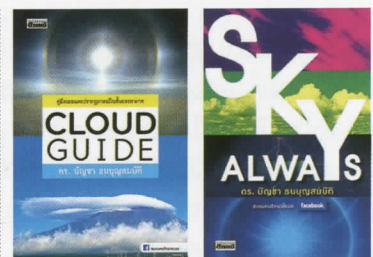
>
 ภาพที่ ๒ :
 ปรากฏการณ์แสงสว่าง
 ชั่วระยะเวลาสั้น หรือ TLE

nous Events over South America”
 ที่ Matthew A. Bailey นำเสนอต่อ
 Utah State University ระบุว่า มีแบบ
 จำลองอธิบายบลูเจ็ตสองอย่าง แบบ
 จำลองหนึ่งของทีมวิจัยนำโดย A.I. Su-
 khorukov เสนอว่าการเกิดบลูเจ็ตจำเป็นต้อง
 มีการปลดปล่อยประจุไฟฟ้าในตัว
 เมฆโดยที่ประจุบวกจากยอดเมฆถ่ายเท
 ลงมาต้องมีปริมาณประจุไฟฟ้าอย่างน้อย
 ๓๕๐ คูลอมป์ โมเดลนี้ทำให้ความเร็ว
 ของบลูเจ็ตสอดคล้องกับที่สังเกตพบ
 และยังทำนายว่าหากปริมาณประจุไฟฟ้า
 มีค่าน้อยกว่าค่าดังกล่าว บลูเจ็ตก็จะ

พุ่งได้ไม่สูง ซึ่งทำให้สามารถอธิบาย
 ปรากฏการณ์บลูสตาร์เตอร์ได้
 เหตุการณ์แสงสว่างชั่วระยะเวลาสั้น
 หรือ TLE ยังมีอีกหลายรูปแบบ เช่น
 สไปรต์เฮโล (sprite halo) เอลฟ์ส (elves)
 และไจแกนติกเจ็ต (gigantic jet)
 เป็นต้น (ดูภาพที่ ๒)

ผมหวังว่าจะมีคนไทยสามารถเก็บ
 ภาพปรากฏการณ์เหล่านี้ได้อีก และที่
 สำคัญคืออยากให้องค์กรวิชาการไทย
 ได้ศึกษาประเด็นนี้เพื่อสร้างความรู้
 ความเข้าใจด้วยตัวเราเอง ๓

● **ชมทรัพย์สินทางปัญญา**

ขอแนะนำหนังสือ *Cloud Guide*
 และ *Sky Always* ซึ่งมีภาพและ
 ข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ TLE
 ที่สำคัญ

ภูมิคุ้มกันชีวิต ครอบครัว-สังคม ช่วยลิจิตได้

เพราะเยาวชนคือพลังของประเทศ
คุณภาพชีวิตของพวกเขาจึงสำคัญ

น่าตกใจเมื่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
เผยสถานการณ์ตั้งครรภ์ของหญิงวัย ๑๕-๑๙ ปี
เพิ่มขึ้นต่อเนื่องนับแต่ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๐
ซึ่งร้อยละ ๒๐ เป็นการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม
นำไปสู่ปัญหาทำแท้ง คลอดบุตรแล้วนำไปทิ้ง
ออกจากโรงเรียนกลางคัน ฯลฯ

ในหมู่บ้านชายฝั่งพบปัญหาการใช้ความรุนแรง
หรือปัญหาจากยาเสพติด ซึ่งล้วนมีต้นตอจาก
ฐานครอบครัวที่ไม่แข็งแรง

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
จึงมีผู้คิดวิธีสร้างภูมิคุ้มกันปัญหา
เพื่อนำเด็กและผู้ปกครองปรับตัวให้อยู่รอด
และเป็น "ครอบครัว" ให้ได้

ภารกิจรุก-รับ

ใครจะเข้าใจคนในชุมชนได้ดีเท่าคนในชุมชน
การพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับสังคมจึงต้องอาศัยความร่วมมือ
จากคนท้องถิ่น

"เซฟรอนมีสถานประกอบการอยู่ที่สงขลา จึงให้ความสำคัญ
กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนรอบ
พื้นที่ปฏิบัติงาน หลังสำรวจความต้องการและได้รู้ว่าปัญหาใหญ่คือ
สุขภาพเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะวัยรุ่นตั้งครรภ์ จึงขอความร่วมมือ
หน่วยงานท้องถิ่นจัดโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เยาวชนมี
ความรู้ เข้าใจผลกระทบที่จะเกิดจาก
การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร"

นารี บุญสงค์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน
กิจการสัมพันธ์ เล่าภารกิจด้านสังคม
ของบริษัท เซฟรอนประเทศไทย
สำรวจและผลิต จำกัด ที่เน้นพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับการสร้าง
ความมั่นคงด้านพลังงานให้ประเทศ

โดยจับมือกับมูลนิธิแพธทูเฮลท์ (path2health foundation)
องค์กรเอกชนด้านวิชาการสาธารณสุข จัด "โครงการส่งเสริม
สุขภาพเยาวชน" นับแต่ปี ๒๕๕๙ ปัจจุบันขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง
ในระยาะที่ ๒

"การพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนซึ่งขาดการจัดการเชิงลึกมา
เนิ่นนานเป็นเรื่องยากและใช้เวลานานกว่าก่อสร้างอาคารเรียน
เพราะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างทัศนคติคน แต่ถ้าวางเปลี่ยน
สังคมก็ต้องเริ่ม"

“ครอบครัวของเด็กบางคน พ่อแม่แยกทาง ตนเองอยู่กับยายฐานะยากจน แล้วยังมาตั้งท้องในวัย ๑๕ ปี เด็กสาวบางคน โยนลูกทิ้งจากหน้าต่างทิ้งที่จืดได้สำนึก เขาไม่ได้เลวร้าย แต่มีเบื้องหลังชีวิตที่บีบคั้น จากสังคม ”

ชูไชย นิจุไตรรัตน์

ซึ่งการลุกขึ้นทำงานเชิงรุก ไม่เผ่าร้อนนโยบาย จำเป็นต้องเชื่อม เครือข่ายและอาศัยคนทำงานที่มีใจ

จึงต้องขอความร่วมมือจากองค์กรภาคีที่มีชื่อเสียงด้านการ ขับเคลื่อนงานสุขภาวะทางเพศมายาวนาน

“ครอบครัวของเด็กบางคนพ่อแม่แยกทาง ตนเองอยู่กับยาย ฐานะยากจน แล้วยังมาตั้งท้องในวัย ๑๕ ปี เด็กสาวบางคนโยนลูกทิ้ง จากหน้าต่างทิ้งที่จืดได้สำนึกเขาไม่ได้เลวร้าย แต่มีเบื้องหลังชีวิต บีบคั้นจากสังคม เมื่อที่บ้านไม่มีใครให้พึ่งพา ก็ไปหาจากที่อื่น นำ ไปสู่ปัญหาที่เขาก็ไม่ได้ตั้งใจอย่างคาดคิด ตัดยา แล้วเราจะช่วยเขา อย่างไรละ”

ชูไชย นิจุไตรรัตน์ หัวหน้าโครงการส่งเสริมสุขภาวะเยาวชน จากมูลนิธิแพชทูเฮลท์ ที่ให้เห็นความเชื่อมโยงของปัญหาที่พบหลัง ดำเนินโครงการไปแล้วระยะหนึ่ง ซึ่งล้วนมีเหตุจากครอบครัวไม่อบอุ่น และการมองข้ามปัญหาที่ร้ายล้อมเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน เพื่อน ครอบครัว หรือสาธารณสุข ชุมชน ก็อาจเป็นคำตอบว่าทำไมที่ ผ่านมาคนจำนวนมากจึงยังพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนไม่สำเร็จ

ภารกิจครั้งนี้จึงเน้นออกแบบกระบวนการรุก-รับอย่างลุ่มลึก ให้คนในชุมชนเกื้อกูลกัน โดยผสานพลังกับหน่วยงานในพื้นที่ สร้างเครือข่ายเผ่ากระวังระหว่างบ้าน โรงเรียน และสังคม ช่วยเหลือ เยาวชนอย่างรอบด้านและติดตามต่อเนื่องจนกว่าจะพึ่งตนเองได้ รวมถึง ต่อยอดแนวทางช่วยเหลือให้ครอบครัวบุตรอย่างปลอดภัย ประชนอมหนี้ ให้ครอบครัว หาทุนการศึกษา สร้างอาชีพ ฯลฯ

สำคัญคือเสริมสร้างทัศนคติและทักษะการสื่อสารเชิงบวกใน ครอบครัว

ให้พ่อแม่ได้แสดงบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความ อบอุ่น

ปลุกพลังสื่อสารเชิงบวก

เมื่อชัดเจนในแนวทางว่าการป้องกันเป็นทางออกเหมาะสม กว่ารอแก้ปัญหา

จึงเริ่มต้นแผนพัฒนาศักยภาพคนชุมชนโดยนำร่องปฏิบัติกับ แกนนนำท้องถิ่น

หนึ่งในนั้นคือกิจกรรม “ผู้ใหญ่เปิดใจ ลูกหลานปลอดภัย” ตอน “แค่เราปรับ ลูกก็เปลี่ยน” ที่สถานีอนามัยตำบลเขารูปช้าง สาขา ๒ (เขาแก้ว) ครอบคลุมรณำพ่อแม่ที่ผ่านการอบรมพื้นฐานทำ กิจกรรมต่อเนื่องเพื่อติดตามผล โดยใช้ภาพสื่อความหมายจากโจทย์ ที่ให้ผู้ร่วมอบรมเดาใจลูกว่า “ถ้าลูกเลือกภาพแทนบทบาทความเป็น พ่อแม่ ณ วันที่ฉันเปลี่ยน ลูกจะเลือกภาพอะไรด้วยเหตุผลใด”

“คราวก่อนผมเลือกรูป ‘ระเบิด’ เพราะนิสัยที่ผมแสดงออกกับ ลูกสาวเป็นแบบนั้น การแสดงความรักมันทำยาก เวลาลูกมีปัญหา อะไรมาผมจะระเบิดบึ้ม! โดยที่ยังไม่ได้ฟังเหตุผลลูกเลย”

แดง ตัวแทนชุมชนเขตเทศบาลนครสงขลา เล่าประสบการณ์ หลังสำรวจตน

“หลังอบรมผมพยายามปรับปรุงตัวไม่ให้ใจร้อน เวลาไปส่งลูก ที่โรงเรียนจะกอดนิดหนึ่ง หอมแก้มทีหนึ่ง คอยถามว่ามีกรบ้านใหม่ ทุกอย่างก็ค่อย ๆ ดีขึ้น แต่เวลาที่เห็นเขาเอาโทรศัพท์ไปเล่นในห้อง ผมยังไม่ค่อยสบายใจ ก็ถูกผมเป็นผู้หญิง ถ้าคบเพื่อนไม่ดี อ่อนไหว ไปกับสื่อลามกจนเปรตยอมมีโอกาพล้างแผลเสียตัวได้ ผมจะหา วิธีคุยว่าถ้าลูกคบใครให้บอกป้าป้านะ ผมอยากคอยสังเกตเพื่อนที่ เขาคบ ในสายตาลูกวันนี้ผมน่าจะเป็น ‘ดวงจันทร์-ดวงอาทิตย์’ แล้วละ ในความมืดมันเริ่มมีความสว่างเปิดกว้างต่อกันมากขึ้น”

เช่นเดียวกับหัวอกคนเป็นแม่ที่มีลูกชายก็ต้องเลี้ยงด้วยจิตวิทยา การสื่อสารไม่ต่างกัน

“ก่อนหน้านี้เลือกรูป ‘เรือ’ เพราะเป็นคนทำอะไรตามแผนและ นำทางทุกคนไปตามนั้น เราเลี้ยงลูกชายสองคนให้อยู่ในกฎระเบียบ ที่ผ่านมามูลูกคนโตได้ตั้งใจทุกอย่าง เรียนเก่ง ส่วนลูกคนเล็กถอดนิสัย จากเราทั้งหมดหงิดง่าย ก้าวร้าว เวลามาผ่านไปลูกคนโตเริ่มมีความคิด ของตัวเอง จากไม่มีปัญหาที่เป็นคนเจี๊ยบ ไม่พูดคุย วัคซีนที่เราฉีด เพื่อป้องกันสิ่งต่างๆ ให้กลายเป็นว่าไม่เหมาะแล้วเพราะเขาต้อง พัฒนาไปตามวัย”

ชะฮ์ อาสาสมัครจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านนาบึง ตำบลพะวง สะท้อน ว่าหลังอบรมต่อเนื่องจนครั้งที่ ๔ เป็นเวลาปีกว่า สถานการณ์ใน ครอบครัวดีขึ้นเรื่อยๆ

“ครั้งแรกเราลองใช้ภาษา กายบอกรักลูกมากขึ้น กอดลูก

ทุกเช้าก่อนไปโรงเรียนและก่อนนอน หลังอบรมครั้งที่ ๒ เขา ประสบการณ์ที่คนอื่นแลกเปลี่ยนไปลองทำตาม พูดให้น้อย ฟังให้ มาก ลดระเบียบวินัยลงบ้าง ผลคือลูกๆ ก็พยายามปรับตัวเข้าหา ผลสอบล่าสุดลูกคนโตได้เกรดเฉลี่ย ๔.๐๐ ลูกคนเล็กก็เป็นเด็ก น่ารักขึ้น คราวนี้เราจึงเลือกรูป ‘กุญแจ’ การเปลี่ยนทัศนคติช่วย ‘ปลดล็อก’ ช่องว่างคนในบ้านได้จริง”

แต่ต้องยอมรับว่าช่วงวัยที่แตกต่างและสังคมที่พ่อแม่เติบโต มาอาจเป็นเส้นทาง

บางเรื่องลูกจึงไม่สนใจที่จะปรึกษา ขอเลือกหาหรือกันเองกับ เพื่อนที่ไว้ใจวัยเดียวกัน

หนุ่มเยาวชนปกป้องเยาวชน

ในสังคมวัยรุ่นที่เคร่งครัดเรื่องจารีต จำเป็นต้องมีตัวเชื่อมเป็น ตัวช่วย

“เพื่อนผู้ชายที่รู้ว่าหนูทำงานโครงการนี้จะชอบขอถุงยางอนามัย ถ้าหนูเพิ่งจัดกิจกรรมแล้วเหลือติดกระเป๋าก็จะให้เขา ที่จริงห้องพยาบาล ในมหาวิทยาลัยก็มีแต่ต้องเซ็นชื่อรับจึงไม่ค่อยมีใครไปขอ หนูว่าเรื่อง เพศสัมพันธ์มันห้ามไม่ได้ การให้ถุงยางเพื่อช่วยให้เขามีสิ่งป้องกันดีกว่า เสียใจเกิดความผิดพลาดทีหลัง”

ปลายฝน ทองอาร์ญ เป็นหนึ่งในแกนนำเยาวชนที่ ร่วมเดินสายจัดกิจกรรมอบรม หลักสูตรเยาวชนใน “โครงการ ส่งเสริมสุขภาพและลดการ ตั้งครรภ์วัยรุ่น” ในระยะที่ ๑ มาตั้งแต่เรียนมัธยมศึกษา

“ได้ทำประโยชน์ก็รู้สึกภูมิใจและยังทำต่อเนื่องจนตอนนี้เรียน ปี ๒ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ก็เลือกหลักสูตรสวัสดิการสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เวลาทางเทศบาลจัดกิจกรรม ให้กับเด็กและเยาวชนก็จะให้พวกหนูช่วยจัดตามสถานศึกษา ส่วนใหญ่ เป็นเรื่องเพศ ทางเลือกคุมกำเนิด”

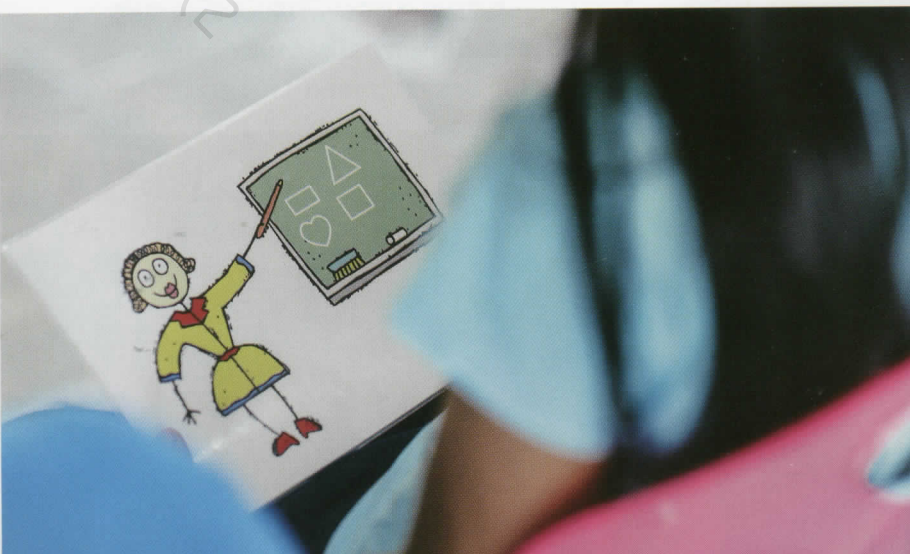
ในวัย ๒๐ ปี เธอมีฐานะเป็นหนึ่งในคณะกรรมการเด็กและ เยาวชน จังหวัดสงขลา และหนึ่งในคณะกรรมการเด็กและเยาวชน เทศบาลเมืองเขารูปช้าง อนาคตจะยื่นหยัดในเส้นทางอาชีพที่เกี่ยวข้อง กับกิจกรรมที่ทำวันนี้ใหม่ยังไม่รู้ แต่อย่างน้อยจะมีความรู้ความเข้าใจ เป็นเกราะป้องกันตนและเผื่อแผ่สู่เพื่อน

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาให้ข้อมูล ว่าวัยรุ่นยังขาดความรู้ในการตัดสินใจเลือกวิธีคุมกำเนิด ถึงอย่างนั้น สถานการณ์ตั้งครรภ์และทำแท้งของหญิงวัย ๑๕-๑๙ ปี ก็มีอัตราลดลง ในปี ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นได้ว่าปีนี้ ปีหน้าจะมีแนวโน้มลดอีกและไม่เกิน เป้าหมายระดับประเทศ

สำหรับโครงการส่งเสริมสุขภาพเยาวชนในสงขลา แม้ ๓ ปีที่ผ่านมา จะปรากฏผลสำเร็จจากความร่วมมือสร้างเสริมแนวทางป้องกันควบคู่กับ คลี่คลายหลายกรณีที่วัยรุ่นเผชิญปัญหาแล้ว ก็ยังต้องมุ่งขยายภารกิจ ต่อเนื่องสู่ระดับภูมิภาคให้พี่น้องใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ได้นำต้นแบบไป บูรณาการกับพื้นที่ตน

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและผลักดันให้ เกิดการสร้างสังคมแห่งสุขภาพในประเทศ ซึ่งเห็นผลแล้ว แม้สังคมที่พ่อแม่เติบโต มาทำให้การอยู่ร่วมกับวัยรุ่นเป็นเรื่องยาก

แต่หากเข้าถึงปัญหาด้วยความรักความเข้าใจก็แตกต่าง อย่างลงตัวได้ในบ้านหลังเดิม

สามารถติดตามอ่านวารสารใหม่ได้ที่

<http://libapp.rmutp.ac.th/newBook/?cat=10>

- ห้องสมุดเทเวศร์
- ห้องสมุดพระนครเหนือ
- ห้องสมุดโชติเวช
- ห้องสมุดพณิชยการพระนคร

